

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 1890

Warszawa, 5 lipca 2017 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Małgorzatę Niemczyk.

(-) Bartosz Arłukowicz; (-) Paweł Arndt; (-) Urszula Augustyn; (-) Joanna Augustynowska; (-) Tadeusz Aziewicz; (-) Paweł Bańkowski; (-) Anna Białkowska; (-) Jerzy Borowczak; (-) Krzysztof Brejza; (-) Borys Budka; (-) Małgorzata Chmiel; (-) Alicja Chybicka; (-) Janusz Cichoń; (-) Piotr Cieśliński; (-) Zofia Czernow; (-) Andrzej Czerwiński; (-) Ewa Drozd; (-) Artur Dunin; (-) Waldy Dzikowski; (-) Joanna Fabisiak; (-) Grzegorz Furgo; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Kinga Gajewska; (-) Elżbieta Gapińska; (-) Lidia Gądek; (-) Artur Gierada; (-) Tomasz Głogowski; (-) Marta Golbik; (-) Cezary Grabarczyk; (-) Jan Grabiec; (-) Rafał Grupiński; (-) Andrzej Halicki; (-) Bożena Henczyca; (-) Jolanta Hibner; (-) Marek Hok; (-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Bożena Kamińska; (-) Włodzimierz Karpiński; (-) Małgorzata Kidawa-Błońska; (-) Marcin Kierwiński; (-) Joanna Kluzik-

Rostkowska; (-) Agnieszka Kołacz-Leszczynska; (-) Ewa Kołodziej; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Ewa Kopacz; (-) Adam Korol; (-) Roman Jacek Kosecki; (-) Tomasz Kostuś; (-) Wojciech Król; (-) Marek Krzakała; (-) Henryka Krzywonos-Strycharska; (-) Józef Lassota; (-) Gabriela Lenartowicz; (-) Beata Małecka-Libera; (-) Arkadiusz Marchewka; (-) Antoni Mężydło; (-) Rajmund Miller; (-) Aldona Młyńczak; (-) Izabela Katarzyna Mrzygłocka; (-) Joanna Mucha; (-) Killion Munyama; (-) Arkadiusz Myrcha; (-) Sławomir Neumann; (-) Dorota Niedziela; (-) Małgorzata Niemczyk; (-) Sławomir Nitras; (-) Tomasz Piotr Nowak; (-) Mirosława Nykiel; (-) Włodzimierz Nykiel; (-) Norbert Obrycki; (-) Marzena Okła-Drewnowicz; (-) Katarzyna Osos; (-) Paweł Papke; (-) Małgorzata Pępek; (-) Sławomir Jan Piechota; (-) Danuta Pietraszewska; (-) Kazimierz Plocke; (-) Jacek Protas; (-) Elżbieta Radziszewska; (-) Grzegorz Raniewicz; (-) Ireneusz Raś; (-) Leszek Ruszczyk; (-) Dorota Rutkowska; (-) Jakub Rutnicki; (-) Marek Rząsa; (-) Krystyna Sibińska; (-) Krystyna Skowrońska; (-) Bogusław Sonik; (-) Paweł Suski; (-) Michał Szczerba; (-) Krystyna Szumilas; (-) Bożena Szydłowska; (-) Iwona Śledzińska-Katarasińska; (-) Marcin Świącicki; (-) Cezary Tomczyk; (-) Jarosław Urbaniak; (-) Anna Wasilewska; (-) Ryszard Wilczyński; (-) Marian Zembala; (-) Wojciech Ziemiak.

Ustawa
z dnia 2017 r.

o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Art. 1. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się rozdział 6a;
- 2) po art. 53 dodaje się art. 53a w brzmieniu:

„Art. 53a. 1. Kto, wytwarza lub przerabia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środek zastępczy lub nową substancję psychoaktywną, mogącą stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych mogących stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia albo czyn ten został popełniony w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.”;

- 4) po art. 55 dodaje się art. 55a w brzmieniu:

„Art. 55a. 1. Kto dokonuje przywozu, wywozu, przewozu, wewnątrzwspólnotowego nabycia lub wewnątrzwspólnotowej dostawy środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych mogących stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia, podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

3. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych mogących stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia albo czyn ten został popełniony w celu

osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.”;

5) po art. 56 dodaje się art. 56a w brzmieniu:

„Art. 56a. 1. Kto wprowadza do obrotu środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne mogące stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia albo uczestniczy w takim obrocie, podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

3. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych mogących stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia, sprawca podlega grzywnie i karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.”;

6) art. 57 otrzymuje brzmienie:

„Art. 57. 1. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w art. 55 ust. 1 lub art. 56 ust. 1, art. 55a ust. 1, art. 56a ust. 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w art. 55 ust. 3 lub art. 56 ust. 3, art. 55a ust. 3, art. 56a ust. 3, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”;

7) po art. 58 dodaje się art. 58a w brzmieniu:

„Art. 58a. 1. Kto udziela innej osobie środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej mogącej stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia, ułatwia albo umożliwia ich użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej małoletniemu lub nakłania go do użycia takiego środka lub substancji albo udziela ich w znacznych ilościach innej osobie, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.”;

8) po art. 59 dodaje się art. 59a w brzmieniu:

„Art. 59a. 1. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, udziela innej osobie środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej mogących stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia, ułatwia użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10

2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela małoletniemu środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej mogącą stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia, ułatwia użycie albo nakłania go do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”;

9) art. 60 otrzymuje brzmienie:

„Art. 60. Kto, będąc właścicielem lub działającym w jego imieniu zarządcą albo kierownikiem zakładu gastronomicznego, lokalu rozrywkowego lub prowadząc inną działalność usługową, mając wiarygodną wiadomość o popełnieniu przestępstwa określonego w art. 56, 58, 59, 56a, 58a, 59a na terenie tego zakładu lub lokalu, nie powiadamia o tym niezwłocznie organów ścigania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”;

10) po art. 62a dodaje się art. 62b o treści następującej:

„Art. 62b. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne mogące stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia, podlega karze grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2.

2. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w ust. 1, jest znaczna ilość środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych mogących

stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.”;

11) po art. 62b dodaje się art. 62c w brzmieniu:

„Art. 62c. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w art. 62b ust. 1 lub 3, są środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne mogące stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia w ilości nieznacznej, przeznaczone na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cele projektu

Celem projektowanej nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest zmiana obecnej sytuacji, w której osoby sprowadzające do kraju oraz organizujące i uczestniczące w handlu tzw. dopalaczami (tj. środkami zastępczymi i nowymi środkami psychoaktywnymi) nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za organizowanie działalności wywołującej stałe zagrożenie dla życia i zdrowia wielu osób, oferując w sklepach wolny dostęp do substancji psychoaktywnych także osobom małoletnim nieświadomym szkodliwości tzw. dopalaczy. Dodatkowo celem regulacji jest wprowadzenie penalizacji wytwarzania, udzielania (odpłatnego i nieodpłatnego) i posiadania środków zastępczych oraz substancji psychoaktywnych.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie stanowiącej przedmiot regulacji

W obecnym stanie prawnym brak jest przepisów umożliwiających skuteczne ściganie sklepów z tzw. dopalaczami, jak również osób wytwarzających, wprowadzających do obrotu czy udzielających dopalaczy – na gruncie ustawy definiowanych jako środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne. Mimo wielkiej szkodliwości tych substancji uczestnicy handlu nimi ścigani są wyłącznie za inne wykroczenia albo przestępstwa, których dopuszczają się podczas jego prowadzenia.

3. Różnica między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Nowy stan prawny umożliwi ściganie procederu organizowania sklepów z dopalaczami poprzez wprowadzanie sankcji karnej wobec osób organizujących proceder handlu dopalaczami i dokonujących bezpośrednio sprzedaży tego typu środków. Dodatkowo karalne będzie również wytwarzanie tych substancji, ich udzielanie oraz samo posiadanie, na zasadzie analogicznej do tzw. przestępstw narkotykowych.

4. Przewidywane skutki prawne, gospodarcze i społeczne projektu

Przyjęcie projektowanych zmian w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii przyniesie wyłącznie pozytywne skutki gospodarcze, społeczne i prawne. Umożliwi skuteczniejsze ściganie osób wprowadzających do obrotu substancje psychoaktywne (wytwórców, sprzedawców i organizatorów procederu). Zachęci także mieszkańców do zgłaszania

przypadków nielegalnych sklepów i umożliwi organom ścigania utrudnienie dostępu osób małoletnich do tego typu substancji.

5. Przewidywane skutki finansowe projektu

Projektodawcy przewidują, iż przyjęcie proponowanych zmian będzie wiązało się ze znaczącym spadkiem obrotu tzw. dopalaczami i spadkiem wydatków Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego na leczenie osób, które zażyły tzw. ww. substancje.

6. Zgodność regulacji z prawem Unii Europejskiej

Projektodawcy wskazują, iż przyjęcie proponowanych zmian nie spowoduje stanu niezgodności prawa krajowego z prawem wspólnotowym.

Warszawa, 12 lipca 2017 r.

BAS-WAPM-1407/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Małgorzata Niemczyk)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zakłada zmianę ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783; dalej: ustawa) polegającą na usunięciu rozdziału 6a ustawy oraz dodaniu nowych przepisów karnych, dotyczących środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, do rozdziału 7 ustawy.

Przedmiot projektu ustawy dotyczy zdefiniowanych w ustawie środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Zgodnie z art. 4 pkt 11a ustawy nowa substancja psychoaktywna to substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w każdym stanie fizycznym, o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, określona w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw zdrowia, wydanym na podstawie art. 44b ust. 2 ustawy. Środkiem zastępczym na gruncie ustawy jest produkt zawierający co najmniej jedną nową substancję psychoaktywną lub inną substancję o podobnym działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty zamiast środka odurzającego lub substancji psychotropowej lub w takich samych celach jak środek odurzający lub substancja psychotropowa, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych (art. 4 pkt 27 ustawy). Zgodnie z informacją zawartą w uzasadnieniu projektu dotyczy on tzw. dopalaczy, czyli produktów niebędących substancjami odurzającymi, środkami

psychotropowymi lub prekursorami narkotykowymi w rozumieniu ustawy oraz przepisów międzynarodowych.

Usuwany rozdział 6a ustawy zawiera postanowienia dotyczące kar administracyjnych nakładanych za wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Projektowane przepisy określające czyny zabronione pod groźbą kary obejmują swym zakresem m.in.:

1. wytwarzanie lub przerabianie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych (projektowany art. 53a ustawy);
2. przywóz, wywóz, przewóz, wewnątrzwspólnotowe nabycie lub wewnątrzwspólnotową dostawą środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych (projektowany art. 55a ustawy);
3. wprowadzanie do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych (projektowany art. 56a ustawy);
4. przygotowanie do popełnienia przestępstw określonych w art. 55 ust. 1, art. 56 ust. 1, projektowanym art. 55a ust. 3, projektowanym art. 56a ust. 3 ustawy (projektowany art. 57 ustawy);
5. udzielenie innej osobie środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych (projektowany art. 58a ustawy);
6. posiadanie wbrew przepisom środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych (projektowany art. 62b ustawy).

Projektowana ustawa ma wejść w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

2.1. W prawie Unii Europejskiej występują przepisy dotyczące nowych substancji psychoaktywnych zawarte w decyzji Rady 2005/387/WSiSW z dnia 10 maja 2005 r. w sprawie wymiany informacji, oceny ryzyka i kontroli nowych substancji psychoaktywnych (dalej jako: decyzja 2005/387/WSiSW)¹. Ta decyzja ustanawia system wczesnego ostrzegania w odniesieniu do nowych substancji psychoaktywnych, które mogą być szkodliwe dla zdrowia, mających działanie narkotyczne lub psychotropowe. Zgodnie z art. 2 tej decyzji ma ona zastosowanie do substancji niezaklasyfikowanych na podstawie odpowiednich reguł prawa międzynarodowego do środków odurzających lub substancji psychotropowych.

W decyzji 2005/387/WSiSW określono zasady i mechanizm wymiany informacji w szczególności o wytwarzaniu, obrocie i użyciu nowych substancji psychoaktywnych między państwami członkowskimi i wyspecjalizowanymi podmiotami europejskimi (art. 4 decyzji 2005/387/WSiSW). W przypadku ustalenia, że występują zagrożenia związane z nową substancją psychoaktywną

¹ Dz. Urz. UE L 127 z 20.5.2005, s. 32, ze zm.

(ocena przeprowadzona w trybie określonym w art. 6 decyzji 2005/387/WSiSW), Rada na wniosek Komisji może podjąć decyzję w sprawie objęcia tej substancji środkami kontroli (art. 8 decyzji 2005/387/WSiSW). Zgodnie z art. 9 decyzji 2005/387/WSiSW państwa członkowskie są zobowiązane do podjęcia w takim wypadku odpowiednich środków krajowych związanych z objęciem kontrolą i ewentualnie sankcjami karnymi, jeśli okaże się, że nowa substancja psychoaktywna stanowi nowy lek psychotropowy lub nowy środek odurzający.

Przepis art. 9 ust. 3 tej decyzji stanowi wprost, że żadne postanowienie decyzji nie stanowi przeszkody dla utrzymania lub wprowadzenia przez państwo członkowskie na swoim terytorium wszelkich krajowych środków kontroli, jakie uzna za stosowne, po zidentyfikowaniu przez państwo członkowskie nowej substancji psychoaktywnej.

2.2. Zasady notyfikowania w prawie UE projektowanych przepisów technicznych zostały określone w dyrektywie (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (dalej jako: dyrektywa²).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

3.1. Projektowane przepisy w sprawie kryminalizacji czynów dotyczących środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych nie naruszają postanowień decyzji 2005/387/WSiSW. W szczególności objęcie sankcjami karnymi zachowań związanych z substancjami psychoaktywnymi, które nie zostały uznane za środki odurzające lub substancje psychotropowe, jest dopuszczalne na gruncie art. 9 ust. 3 decyzji 2005/387/WSiSW.

3.2. Projekt ustawy podlega notyfikacji Komisji Europejskiej, zgodnie z wymogami określonymi w dyrektywie (UE) 2015/1535, jako projekt przepisów technicznych ograniczających możliwość wprowadzenia towaru do obrotu. Należy w szczególności zwrócić uwagę na proponowane przepisy dotyczące ustanowienia odpowiedzialności karnej za wytwarzanie, przywóz, wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych (projektowane: art. 53a, art. 55a, art. 56a ustawy). Te przepisy spełniają kryteria przepisów technicznych określonych w art. 1 ust. 1 lit. f dyrektywy (UE) 2015/1535, w szczególności odpowiadają wskazanym w tym przepisie regułom zakazującym produkcji, przywozu, wprowadzania do obrotu lub stosowania produktu. W związku z tym, że proponowane przepisy nie mieszczą się w żadnym z wyjątków stosowania dyrektywy (UE) 2015/1535

² Dz. Urz. UE L 241 z 17.9.2015, s. 1. Więcej informacji na temat procedury notyfikacji przepisów technicznych w odniesieniu do projektu ustawy zawarto w opinii BAS z 22 kwietnia 2016 r. o sygn. BAS-WAPEiM-717/16.

określonych w jej art. 7 ust. 1, znajduje do nich zastosowanie wymóg notyfikacji w trybie art. 5 ust. 1 tej dyrektywy.

4. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy, zawierający przepisy techniczne, wymaga notyfikacji Komisji Europejskiej zgodnie z postanowieniami dyrektywy (UE) 2015/1535.

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Wojciech Arndt

Warszawa, 12 lipca 2017 r.

BAS-WAPM-1408/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Małgorzata Niemczyk) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zakłada zmianę ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783; dalej: ustawa) polegającą na usunięciu rozdziału 6a ustawy oraz dodaniu nowych przepisów karnych, dotyczących środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, do rozdziału 7 ustawy.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

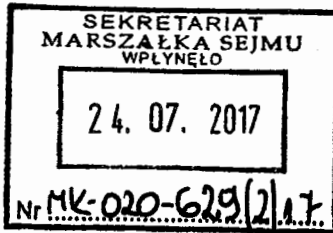
Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Wojciech Arndt

DDR-I.5116.13.2017.BHK

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

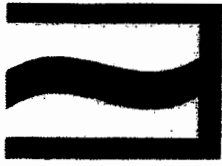
W odpowiedzi na pismo z 19 lipca 2017 r. (GMS-WP-171-21/17), przy którym został przesłany *poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii* (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Małgorzata Niemczyk), wyjaśniam uprzejmie, że zgodnie z wprowadzoną przez Komisję Europejską praktyką notyfikowanie projektu aktu prawnego w ramach procedury przewidzianej w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2015/1535/UE odbywa się wyłącznie drogą elektroniczną.

Dlatego też przeprowadzenie procedury notyfikacyjnej wymienionego wyżej projektu możliwe będzie dopiero po przesłaniu na adres notyfikacjaPL@mr.gov.pl wymaganych procedurą dokumentów, tj.: elektronicznej wersji projektu i uzasadnienia (w formacie MS Word) oraz wypełnionego formularza notyfikacyjnego. W punkcie 3B formularza należy wskazać osobę kontaktową (adres e-mail oraz telefon), która będzie odbierała i przekazywała wiadomości związane z notyfikowanym projektem. Formularz dostępny jest na stronach Ministerstwa Rozwoju w zakładce NOTYFIKACJE (<http://www.mr.gov.pl/strony/zadania/prawo-dla-przedsiębiorcy/poznaj-notyfikowane-przepisy-techniczne/>).

W załączeniu przesyłam opracowaną przez Komisję Europejską instrukcję wypełniania formularza. W razie wątpliwości wyjaśnienia można uzyskać w Departamencie Doskonalenia Regulacji Gospodarczych pod wskazanym wyżej adresem e-mail lub pod numerem telefonu 22 693 54 07.

Z poważaniem, MINISTER
z up.
Mariusz Hakadyj
PODSEKRETARZ STANU

Załączniki: ww

NACZELNA IZBA PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych

02-757 Warszawa, ul. Pory 78, lok. 10, Tel. (22) 327 61 61, Fax. (22) 327 61 60

NIPiP- NRPiP-DM.0025.228.2017

Warszawa, dnia 10 sierpnia 2017r.

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz.

Data wpływu 25.08.2017r.

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa

Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W odpowiedzi na pismo, znak GMS-WP-173-181/17, które wpłynęło do biura Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych w dniu 17 lipca 2017 roku, w sprawie zaopiniowania poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, uprzejmie informuję, że Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych nie wnosi uwag do ww. projektu.

Z wyrazami szacunku

Wiceprezes NRPiP

Mariola Łodzińska

Mariola Łodzińska

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Warszawa, dnia 22.08. 2017 r.

PIERWSZY ZASTĘPCA
PROKURATORA GENERALNEGO
PROKURATOR KRAJOWY

PK I BP 0280.179.2017

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz.
Data wpływu ... 23.08.2017.

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 lipca 2017 r., nr GMS-WP-173-181/17, dotyczące *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii*, przekazanego Prokuratorowi Generalnemu do wyrażenia opinii w trybie art. 3 § 1 pkt 12 *ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze*, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Intencje projektodawców zasługują na aprobatę, jednak przedstawiony projekt ustawy nasuwa szereg uwag krytycznych.

Projektowane przepisy opierają się na konstrukcji „nowych substancji psychoaktywnych” i „środków zastępczych”, przyjętej w obecnie obowiązującej ustawie, a przez to powielają związane z tą konstrukcją wady funkcjonalne.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, środek zastępczy jest to produkt zawierający co najmniej jedną nową substancję psychoaktywną lub inną substancję o podobnym działaniu na ośrodkowy układ nerwowy. Nowa substancja psychoaktywna jest substancją wskazaną w załączniku do rozporządzenia wykonawczego, wydanym na podstawie art. 44b ust. 2 ustawy. W chwili obecnej załącznik ten wskazuje 16 substancji. Jeśli chodzi o „inną substancję o podobnym

działaniu”, niezbędne jest wykazanie, że działa ona podobnie jak nowa substancja psychoaktywna. W praktyce łączy się to nieraz z trudnościami dowodowymi, gdyż w skład produktów określanych jako „dopalacze” wchodzi często syntetyczne substancje o nieznanym składzie chemicznym i działaniu. Jednym z podstawowych problemów związanych z handlem „dopalaczami” jest zatem problem dowodowy wynikający z szybko zmieniających się, nieznanymi składnikami chemicznymi, których działanie na organizm ludzki bywa nieprzewidywalne.

Projektodawcy, jak wynika z uzasadnienia, nie dokonali jakiejkolwiek analizy przyczyn, dla których obowiązujące prawo nie doprowadziło do eliminacji handlu „dopalaczami”. Zamiast tego przyjęli, że wystarczy wprowadzenie przepisów karnych, aby problem został rozwiązany. Sankcja o charakterze administracyjnym, przewidziana w art. 52a omawianej ustawy, została więc w projekcie zastąpiona sankcją karną. Projekt zasadniczo sprowadza się do zduplikowania przepisów karnych, zawartych w obowiązującej *ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*, oraz podstawienia wyrazów: „środek zastępczy lub nowa substancja psychotropowa” (w stosownych przypadkach gramatycznych) w miejsce wyrazów: „środki odurzające lub substancje psychoaktywne”. Zostało to przeprowadzone w sposób całkowicie mechaniczny, do tego stopnia, że w projektowanym art. 62b, będącym kopią art. 62, pozostawiono nawet zawarte w art. 62 sformułowanie „wbrew przepisom ustawy” — mimo że ustawa nie zawiera przepisów regulujących legalne posiadanie środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Projektodawcy, z nieznanymi przyczynami, wprowadzili dodatkowo wymóg, aby nowa substancja psychoaktywna, stanowiąca przedmiot przestępstwa, stanowiła zagrożenie dla życia lub zdrowia. Oznacza to, że wszystkie 16 substancji wskazanych w załączniku do *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 sierpnia 2016 r. w sprawie wykazu nowych substancji psychoaktywnych* powinno zostać przebadanych pod tym kątem, tak aby organy ścigania wiedziały, która z nich ten wymóg spełnia. Jeżeli w wyniku badań okaże się, że żadna z nowych substancji psychoaktywnych wskazanych w rozporządzeniu nie stwarza takiego zagrożenia (choć jest to mało prawdopodobne), projektowane przepisy będą w tym zakresie normą pustą,

przynajmniej w chwili obecnej. Projektodawcy nie wskazali kto i w jakim trybie miałby przeprowadzić takie badania, ani kto miałby je sfinansować.

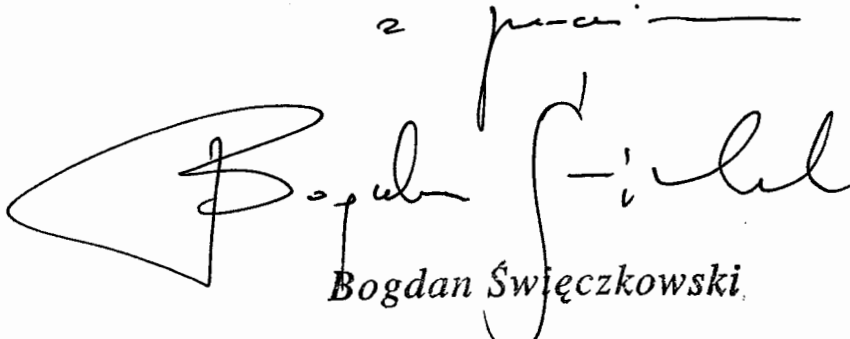
Dodatkowo pojawia się wątpliwość, czy środek zastępczy, mający w składzie nową substancję psychoaktywną nie stwarzającą zagrożenia dla życia i zdrowia, będzie w ogóle podlegał projektowanym przepisom karnym, skoro substancja jako taka im nie podlega. Jeżeli karze ma podlegać obrót wszystkimi środkami zastępczymi, niezależnie od stwarzanego zagrożenia, w takim razie jest całkowicie nielogiczne, aby od takiego zagrożenia uzależniać karalność obrotu nowymi substancjami psychoaktywnymi. Jeżeli zaś intencją projektodawców była penalizacja obrotu wyłącznie takimi środkami zastępczymi, które zawierają substancje stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia, oznacza to, że projekt zawiera lukę prawną. Handel „dopalaczami” mającymi działanie odurzające, lecz nie stanowiącymi oczywistego zagrożenia dla życia i zdrowia, nie będzie bowiem podlegał żadnej sankcji — ani karnej, skoro nie zostanie objęty przepisami karnymi, ani administracyjnej, gdyż regulacja dotycząca kary administracyjnej ma zostać, zgodnie z projektem, uchylona. Oznacza to, że projekt może spowodować upowszechnienie handlu takimi właśnie środkami odurzającymi i faktyczną ich legalizację.

Odrębną kwestią są problemy dowodowe w postępowaniu karnym. Projekt nie wyjaśnia, co oznacza „zagrożenie dla zdrowia” — w szczególności, na ile trwały lub znaczący ma być uszczerbek na zdrowiu, który może zostać spowodowany przez nową substancję psychoaktywną, aby mógł zostać uznany za takowe zagrożenie. Z przyczyn dowodowych, niektóre projektowane regulacje w sposób oczywisty będą martwe — na przykład, warunkiem przypisania sprawcy czynu określonego w projektowanym art. 58a będzie, aby sprawca, udzielając substancji, zdawał sobie sprawę, że substancja ta powoduje zagrożenie dla życia lub zdrowia. W większości wypadków wykazanie u sprawcy takiej świadomości okaże się zapewne niemożliwe. To samo dotyczy innych projektowanych przepisów, kreujących czyny umyślne, których znamieniem jest analogiczna świadomość sprawcy.

Projektodawcy nader optymistycznie uznali, że skutkiem finansowym projektu będzie zmniejszenie wydatków Skarbu Państwa na leczenie osób, które zażyły omawiane substancje. Pominęli natomiast fakt, że wprowadzenie projektowanych

przepisów spowoduje trudny do oszacowania wzrost wydatków Skarbu Państwa związany ze wzrostem kosztów opinii biegłych w postępowaniach karnych. W każdym postępowaniu karnym prowadzonym w sprawie o czyny określone w projektowanych przepisach niezbędne będzie powołanie biegłego dla oceny, czy dana substancja jest nową substancją psychoaktywną lub jej analogiem — przy czym to drugie bywa znacznie trudniejsze do wykazania. Udowodnienie, w jaki sposób nowa i nieznaną substancja potencjalnie oddziałuje na organizm ludzki może okazać się niemożliwe, w takim zaś wypadku postępowanie karne trzeba będzie umorzyć z uwagi na brak dowodu, że będące jego przedmiotem środki są środkami zastępczymi w rozumieniu powołanej ustawy. Chemiczna zmienność i biochemiczna nieprzewidywalność substancji stosowanych w tak zwanych „dopalaczach” stanowi jedną z istotnych trudności w walce z takimi substancjami. Projektodawcy, jak można wnioskować, nie zdają sobie sprawy z tej trudności.

Projekt opiera się na założeniu, że skopiowanie regulacji karnych dotyczących narkotyków stanowi skuteczną metodę walki z tzw. „dopalaczami”. Nie negując potrzeby wprowadzenia bardziej efektywnych rozwiązań, do powyższego założenia należy jednak podejść ze znaczną dozą sceptycyzmu.

Bogdan Święczkowski

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
Prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf

Warszawa, dnia **31** sierpnia 2017 r.

BSA II-021-279/17

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz.

Data wpływu **01. 09. 2017**

Pan
Adam Podgórski
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 lipca 2017 r., GMS-WP-173-181/17 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.*

Z wyrazami szacunku

Opinia do projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy przewiduje uchycenie rozdziału 6a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 783, 1458; dalej: „u.o.p.n.”), stanowiącego o administracyjnej karze pieniężnej nakładanej w związku z wytwarzaniem lub wprowadzaniem do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Równocześnie projekt ustawy zakłada wprowadzenie szeregu przepisów karnoprawnych, tj. art. 53a, art. 55a, art. 56a, art. 58a, art. 59a, art. 62b, art. 62c u.o.p.n. oraz zmianę treści art. 57 i art. 60 u.o.p.n. Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (art. 2 projektu ustawy).

Celem przedłożonej regulacji jest wprowadzenie kryminalizacji wytwarzania, udzielania (odpłatnego i nieodpłatnego) i posiadania tzw. dopalaczy, tj. środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych, zdefiniowanych w art. 4 pkt 11a i pkt 27 u.o.p.n. oraz nałożenia odpowiedzialności karnej za ich sprzedaż, na zasadzie analogicznej do tzw. przestępstw narkotykowych. Wynika to z faktu, w opinii Projektodawcy, braku w obecnym systemie prawnym przepisów umożliwiających pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osób organizujących lub uczestniczących w handlu wskazanymi substancjami.

Przypomnieć należy, że w obecnym stanie prawnym przepis art. 52a (rozdział 6a) u.o.p.n. reguluje odpowiedzialność za wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu na terenie kraju środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej, organy właściwe oraz tryb postępowania w tego rodzaju sprawach. Warty podkreślenia jest fakt, że jest to reżim odpowiedzialności administracyjnej, tj. Państwowa Inspekcja Sanitarna jest organem odpowiedzialnym za

„likwidowanie” punktów sprzedaży tzw. dopalaczy, poprzez nakładanie kar finansowych w wysokości od 20 000 zł do 1 000 000 złotych, mających rygor natychmiastowej wykonalności.

Mając na względzie, że standardem w demokratycznym państwie prawnym jest ochrona w ustawodawstwie karnym takich dóbr jak zdrowie i życie Projektodawca słusznie zdecydował się na zmianę reżimu odpowiedzialności wobec sprawców powyżej określonych czynów zabronionych. Przede wszystkim wątpliwości budzi sama konstrukcja penalizacji w prawie administracyjnym działalności związanej z produkcją i dystrybucją środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, podczas gdy czyny bardzo podobne (tzw. przestępstwa narkotykowe) poddane zostały sankcji karnej. Równocześnie z definicji dopalaczy, jak i z uzasadnienia ustawy z dnia 8 października 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. Nr 81, poz. 529) wynika, że prawodawca jest przekonany, iż ich działanie, szkodliwość społeczna i niebezpieczeństwo jest analogiczne, jak w przypadków narkotyków. Niezrozumiałym i niekonsekwentnym wydaje się zatem istniejące zróżnicowanie reżimu odpowiedzialności. Z drugiej strony należy zwrócić uwagę, że za wprowadzeniem przedstawionego przez Projektodawcę rozwiązania przemawiają występujące w procedurze karnej gwarancje ochrony praw jednostki. Nie trzeba szerzej uzasadniać, że procedura administracyjna wykazuje w tym aspekcie istotne odmienności, co wynika już tylko z samych celów postępowania administracyjnego. Tym samym rozwiązania przedstawione przez Projektodawcę dają większą gwarancję w zakresie realizacji prawa do rzetelnego procesu, o którym mówi art. 45 Konstytucji RP oraz art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Nie ulega wątpliwości, że państwo może w celu realizacji interesu publicznego polegającego na ochronie zdrowia czy ochronie osób młodocianych wprowadzić ograniczenia w zakresie obrotu tzw. dopalaczami. Ponadto znamienym jest fakt istnienia wśród organów ścigania, instytucji wymiaru sprawiedliwości oraz w zaleceniach Ministerstwa Sprawiedliwości analogicznego trendu, związanego z poszukiwaniem rozwiązań prawnych umożliwiających pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osób uczestniczących bądź organizujących handel tzw. dopalaczami. W tym ujęciu, wskazać należy na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2017 r., I KZP 5/17, OSNKW 2017, nr 7, poz. 40, w którym zaznaczono, że jeżeli w wyniku wadliwej produkcji artykułu (środka, substancji itp.), odstąpienia od deklarowanej normy jakości, wadliwego przechowywania lub transportowania, czy też wprowadzania do obrotu towaru, który faktycznie jest innym produktem, niż wynikałoby to z jego opisu na opakowaniu, nazwy itp., przy jednoczesnym spełnieniu warunku, że produkt ten jest szkodliwy dla zdrowia w stopniu stanowiącym niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia wielu osób – to jego wyprodukowanie lub

wprowadzenie do obrotu wyczerpuje dyspozycję art. 165 § 1 pkt 2 k.k. Co warte odnotowania, także w zaleceniach Prokuratora Generalnego z 2015 r. w sprawie ścigania czynów związanych z obrotem dopalaczami stwierdzono, że wyrób lub wprowadzenie do obrotu dopalaczy należy kwalifikować z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. Tym samym, analiza praktyki działania organów wymiaru sprawiedliwości pozwala na stwierdzenie, że reżim odpowiedzialności administracyjnej jest niewystarczający, co uzasadnia zwiększenie punitywności handlu środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Jednakże, pomimo powyższych uwag, opiniowany projekt nowelizacji nie może zostać uznany za trafny. Zapotrzebowanie społeczne na większy rygoryzm w kwestii walki z tzw. dopalaczami nie usprawiedliwia bowiem aprobowania rozwiązań zaproponowanych przez Projektodawcę. Wydaje się, że Projektodawca opracowując projekt ustawy, kierował się przede wszystkim chęcią zaspokojenia aktualnych trendów społecznych w podejściu do omawianego problemu, bez wystarczającej analizy jej aspektów konstytucyjnych. Podkreślić należy, że w projekcie nie rozwiązano zasadniczego problemu jakim jest jasne określenie tzw. „dopalaczy”. Istniejąca w ustawie definicja środków zastępczych (art. 4 pkt 27 ustawy) i nowych środków psychoaktywnych (art. 4 pkt 11a ustawy) nie pozwala na klarowną rekonstrukcję zakresów definiowanych nazw, przez co niejasny jest zakres odpowiedzialności karnej wynikającej z wymienionych na wstępie artykułów. Sytuacja taka prowadzi to do naruszenia zasady *nullum crimen sine lege certa*, a w konsekwencji podstawowej wartości demokratycznego państwa prawnego, jaką jest bezpieczeństwo prawne jednostki. Ze względu na zasadę określoności przepisów prawa, a tym samym zasadę prawidłowej legislacji, obywatel musi być w stanie ocenić, czy jego działanie wypełnia znamiona czynu podlegającego karze, czy też nie. Tym samym proponowane rozwiązanie prawne jest nie do pogodzenia z podstawowymi założeniami porządku prawnego deklarowanymi w Konstytucji RP .

Reasumując, mimo pozytywnej oceny podjęcia prac legislacyjnych nad stworzeniem skutecznych mechanizmów normatywnych służących przeciwdziałaniu handlu dopalaczami, rozwiązania zawarte w przedłożonym projekcie wymagają dalszych prac. Szczególnie ważna z punktu widzenia gwarancji konstytucyjnych jest konieczność ustosunkowania się do przyjętego w opiniowanej ustawie modelu odpowiedzialności za obrót tzw. dopalaczami, a także analiza proponowanych rozwiązań z punktu widzenia praw i wolności obywatelskich jednostki. Mając na uwadze powyższe, przedłożony projekt wymaga daleko idących zmian, jak również starannego uzasadnienia opartego o rzetelne badania.

NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 00, 22 505 25 01, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Warszawa, dnia 6 września 2017 r.

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa

Kancelarii Sejmu RP

Dot. GMS-WP-173-181/17

NRA.12-SM-1.161.2017

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz.

Data wpływu **08. 09. 2017**

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 lipca 2017 r. uprzejmie przesyłam opinię Naczelnej Rady Adwokackiej do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przygotowaną przez adw. dr. Andrzeja Ważnego.

adw. prof. dr hab. Maciej Gutowski

Przewodniczący Komisji Legislacyjnej
Naczelnej Rady Adwokackiej

**Opinia w sprawie projektu ustawy z dnia ... 2017 r. o zmianie ustawy
o przeciwdziałaniu narkomanii**

Prima facie projekt nowelizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783) jest z merytorycznego punktu widzenia prawidłowo ukształtowany. Wnikliwe spojrzenie na kształt zaproponowanych rozwiązań prawnych pozwala na jednoznaczne i kategoryczne zarazem stwierdzenie, że projektodawca stanął na wysokości oczekiwań społecznych. Zaproponowane zmiany stanowią bowiem gwarancję ochrony społeczeństwa przed niekontrolowanym obrotem środkami zastępczymi lub substancjami psychoaktywnymi nazwanymi „dopalaczami”, które z uwagi na skład i jego działanie zagrażają co najmniej zdrowiu ludzi, zwłaszcza młodego pokolenia.

Definicja pojęcia „środek zastępczy” zawarta jest w art. 4 pkt 27 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i oznacza substancję pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w każdym stanie fizycznym lub produkt, roślinę, grzyba lub ich część, zawierające taką substancję, używane zamiast środka odurzającego lub substancji psychotropowej lub w takich samych celach jak środek odurzający lub substancja psychotropowa, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest dotychczas regulowane na podstawie odrębnych przepisów. Zatem do środków zastępczych nie mają zastosowania przepisy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Kwestię tę reguluje anachroniczny art. 52a ustawy określający jedynie karę pieniężną za wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej środka zastępczego. Nie jest to jednak

odpowiedzialność karna, lecz jedynie administracyjna. A przecież cząsteczki chemiczne tychże środków z jednej strony są na tyle podobne do cząsteczek wcześniej wytwarzanych środków odurzających, aby ich działanie również powodowało odurzenie, z drugiej strony natomiast są na tyle zmienione, aby dany środek nie był objęty załącznikiem do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, wskazującym jakie substancje chemiczne są środkami odurzającymi albo mogą służyć do ich wytworzenia, a zatem aby nie był traktowany – w myśl obowiązujących przepisów – jako środek odurzający, ale jedynie środek zastępczy. Dodatkowo handlarze tych środków sprzedają je jako „odświeżacze powietrza, nawozy dla kwiatów, kadzidła ziołowe, sole kąpielowe, saszetki zapachowe, środki do czyszczenia komputerów, kleje do mocowania wąsów i brody u manekinów, zmielone kryształy do przewidywania pogody” (zob. www.nil.gov.pl/index.php/badania/designer-drugs) itp. Oczywiście, zarówno sprzedający, jak i kupujący doskonale zdają sobie sprawę z rzeczywistego przeznaczenia oraz sposobu użycia rzekomych „kryształów do przewidywania pogody”. Co jednak jest jeszcze gorsze, „niejednokrotnie produkty sprzedawane jako „dopalacze” zawierają mieszanki różnych substancji, które mogą potęgować swoje działanie. Ich łączny efekt farmakologiczny i toksykologiczny może poważnie zagrażać zdrowiu i życiu użytkowników, a nietypowe objawy zatrucia dodatkowo utrudniają leczenie. Osoby kupujące takie produkty nigdy nie mogą mieć pewności jaki jest ich skład oraz zawartość – stąd dawka, intensywność wywołanych efektów, a także toksyczność jest trudna do oceny przed zastosowaniem”.

Powyższe okoliczności wskazują, że środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne wymagają pilnej penalizacji skorelowanej z penalizacją, którą objęte

są środki odurzające. Z tego powodu należy uznać, że słusznym zabiegiem legislacyjnym jest uchylenie art. 52a ustawy oraz dodanie w ramach przepisów karnych art. 53a, 55a, 56a, 58a, 59a, 62b i 62c, a także odpowiednie nadanie nowego brzmienia art. 57 i 60 ustawy.

Art. 53a projektu penalizuje zachowanie osoby, która 1) wytwarza środek zastępczy lub nową substancję psychoaktywną, 2) przerabia środek zastępczy lub nową substancję psychoaktywną. Dla jego bytu wystarczy, że sprawca postąpi chociażby w jeden z podanych dwóch sposobów zachowania się. W przepisie tym został określony typ podstawowy przestępstwa (występek) typ kwalifikowany, stanowiący zbrodnię w rozumieniu prawa karnego (art. 7 § 2 k.k.). Znamię czasownikowe „wytwarza” oznacza w tym wypadku czynności, za pomocą których mogą być otrzymywane określone środki zastępcze lub nowe środki psychoaktywne. Proces wytwarzania może być w niektórych przypadkach bardzo skomplikowany, w innych zaś niezwykle prosty. Jednak fakt ten nie ma żadnego znaczenia dla oceny zachowania sprawcy wytwarzającego wspomniane produkty psychoaktywne. Nie wpływa też na ocenę stopnia społecznej szkodliwości takiego czynu. Określenie „przerabia” należy rozumieć na gruncie projektowanej ustawy jako otrzymywanie mieszanin określonych środków oraz nadawanie tym środkom lub substancjom postaci stosowanej w lecznictwie. Mogą one mieć postać mieszanin stałych, ciekłych lub gazowych. Osoba, która bez wymaganego zezwolenia podejmuje się przerabiania tego rodzaju produktu wypełnia znamiona przestępstwa. Nie ma wątpliwości, że przedmiotem ochrony jest przede wszystkim zdrowie publiczne (główny przedmiot ochrony). Przestępstwo z art. 53a z supozycji projektodawcy należy do kategorii przestępstw powszechnych, którego sprawcą może każda osoba

fizyczna zdolna do ponoszenia odpowiedzialności karnej, tzn. mająca w chwili czynu ukończone 17 lat (art. 10 § 1 k.k.) oraz będąca w stanie rozpoznać znaczenie czynu i pokierować swoim postępowaniem. Jest to również przestępstwo materialne (skutkowe), ponieważ zostanie ono dokonane w chwili wytworzenia albo przerobienia określonych środków. Można je popełnić umyślnie, z zamiarem bezpośrednim lub ewentualnym (art. 53a ust 1). Jednakże w przypadku, kiedy zostało popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 53a ust. 2), wówczas sprawcy można przypisać zamiar bezpośredni o szczególnym zabarwieniu (*dolus coloratus*).

Najwięcej problemów interpretacyjnych sprawia określenie „znaczną ilość” (art. 53a ust. 2). Jest to znamię bardzo ocenne, zależne w dużym stopniu od stanowiska zajmowanego przez judykaturę. Należy zatem zdać się na wypracowane poglądy sądów. W wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 18 kwietnia 2000 r., II AKa 22/00 (OSA 2001, nr 2, poz. 8), przyjęto ogólnie, że „kryterium decydującym o tym, czy ilość środków odurzających jest znaczna, nieznaczna czy zwykła są: ich masa wagowa (gramy, kilogramy, tony, liczba porcji), rodzaj środka odurzającego (podział na tzw. twarde i miękkie) i cel przeznaczenia (w celach handlowych, na potrzeby własne)”. Podobnie rzecz ujął Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, stwierdzając, że „wśród charakterystycznych dla przestępstw naruszających przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii znamion ocennych, różnicujących podstawy odpowiedzialności między typem podstawowym a uprzywilejowanym wypadkiem mniejszej wagi, jest kryterium ilościowe oraz kryterium jakościowe, a więc rodzaj wprowadzonego do obrotu środka” (wyrok SA we Wrocławiu z 30 maja 2003 r., II AKa 167/03, OSA 2003, nr 9, poz. 92). Z kolei w innych orzeczeniach przyjmowane jest inne kryterium, a mianowicie stosunek ilości określonych środków do potrzeb

jednego człowieka od nich uzależnionego, czego przykładem może być wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 17 grudnia 2002 r., II AKa 282/02 (OSA 2003, nr 9, poz. 94), uznający, iż „blisko 100 g heroiny jest znaczną ilością w sposób tak oczywisty, iż niewymagający dowodu. Wystarczy przywołać pogląd, że miarą znaczości może być stosunek ilości określonych środków do potrzeb jednego człowieka uzależnionego od tych środków. Powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie, że ok. 50g amfetaminy, zgodnie z powyżej przedstawioną zasadą, stanowi znaczną ilość. Skoro heroina jest narkotykiem nieporównywalnie silniejszym, nie budzi najmniejszych wątpliwości, iż porcja ok. 100g stanowi znaczną ilość”. Z kolei Sąd Apelacyjny w Krakowie stwierdził, że: „znaczną ilością narkotyku jest nie mniej jak 2 kg substancji aktywnej, bo z tej masy można wykonać co najmniej kilkadziesiąt (20) tysięcy porcji” (wyrok SA w Krakowie z 8 lipca 2009 r., II AKa 132/09, KZS 2009, nr 9, poz. 58). Ten sam Sąd potwierdził swoje poprzednio zajmowane stanowisko, iż „znaczną ilość środka odurzającego to taka ilość, która wystarczy do odurzenia jednorazowo kilkadziesiąt tysięcy osób, bo przemawia za tym wykładnia językowa pojęcia **znaczną ilość** sprzeciwiająca się uznaniu, by mogło ono dotyczyć mniejszych ilości, a także względ na to, by typ kwalifikowany przestępstwa nie obejmował większości możliwych przypadków zrealizowania znamion czynu zabronionego (bo to powinna być cecha typu podstawowego), lecz dotyczył sytuacji szczególnych, wyjątkowych, tyjących dokonywania obrotu hurtowego” (wyrok SA w Krakowie z 1 lutego 2011 r., II AKa 142/10, KZS 2011, nr 6, poz. 52). Zupełnie inne wielkości przyjął Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w postanowieniu z 2 lutego 2012 r., II AKa 413/11, stwierdzając, iż „kwalifikowaną odpowiedzialność na podstawie art. 53 ust. 2 ustawy z 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii uzasadnia wytworzenie kilkadziesiąt porcji, a więc co najmniej 30 porcji, czyli około 5g metamfetaminy (1g

to 6 porcji po 0,15g każda)". Już na podstawie tych kilku przytoczonych orzeczeń można przyjąć, że o znacznej ilości środków zamiennych i nowych środków psychoaktywnych może decydować: 1) kryterium ilościowe, tzn. waga określona w gramach, kilogramach, tonach lub porcjach, 2) kryterium jakościowe, tzn. rodzaj środka, mający na względzie właściwości uzależniające, 3) kryterium jakościowo-ilościowe, tzn. wielkość dawki środka wystarczająca do jednorazowego odurzenia się co najmniej kilkudziesięciu osób, 4) kryterium wartości rynkowej środka. Każde z tych kryteriów ma swoje wady oraz zalety i można przytoczyć wiele argumentów za i przeciw każdemu z nich. Wydaje się jednak, że *de lege ferenda* najtrafniejsze jest przyjmowanie kryterium jakościowo-ilościowego, tzn. wielkości dawki środka zastępczego lub nowego środka psychoaktywnego wystarczającej do jednorazowego odurzenia się co najmniej kilkudziesięciu osób. Zdając sobie sprawę z niedoskonałości opisanych wyżej kryteriów, należy postulować, aby ustawowo określono ilość środków uznaną za znaczną. Ostatecznie czyn z projektowanego art. 53a ust. 2 stanowi zbrodnię, a zatem wszystkie jego znamiona wpływające na zaostrzenie kary powinny być jednoznacznie określone. Tak więc przy określaniu pojęcia znacznej ilości omawianych środków zasadnicze kryterium stanowi liczba wytworzonych porcji, odnoszona do czystej ilości substancji aktywnej, a nie do ilości dowolnie rozcieńczonej przez diler. Znaczna ilość to taka, która wystarczy do odurzenia jednorazowo kilkudziesięciu tysięcy osób, a z pewnością nie zachodzi, gdy ilość środka jest odpowiednia dla kilkudziesięciu osób.

Bardzo ogólne wyjaśnienie pojęcia „**korzyść majątkowa lub osobista**” zawiera art. 115 § 4 k.k., uznając, że jest to korzyść zarówno dla siebie, jak i dla kogo innego. W zasadzie przepis ten nie określa bliżej, co stanowi ową korzyść. W

doktrynie i judykaturze przyjmuje się, że korzyścią majątkową jest przysporzenie sobie lub komu innemu majątku albo uniknięcie strat lub też zmniejszenie obciążenia majątku. Ma ona wartość ekonomiczną, a więc jej wielkość może być wyrażona sumą pieniężną. Na pojęcie korzyści majątkowej składają się dwa elementy: dobro, za pomocą którego można zaspokoić określoną potrzebę, oraz wartość ekonomiczna tego dobra. Bardzo trafnie – i jednocześnie zwięźle – wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z 26 lutego 1988 r., VI KZP 34/87 (OSNKW 1988, nr 5–6, poz. 40) stwierdzając, że „przez korzyść majątkową należy rozumieć każdy przyrost majątku lub zmniejszenie zobowiązań majątkowych”. Od tego pojęcia odbiega – co oczywiste – korzyść osobista, która ma wprawdzie charakter niemajątkowy, to jednak zaspokaja potrzeby samego sprawcy. W wyroku z 29 sierpnia 2002 r., III K 133/02 (Prok. i Pr. 2003, nr 6, poz. 15), Sąd Najwyższy trafnie utrwalił pogląd, że „istotną cechą każdej korzyści jest zdolność do zaspokojenia potrzeb, przy czym rozróżnienie między korzyścią majątkową, a osobistą opiera się na kryterium charakteru zaspokojonej potrzeby. Jeżeli jakieś dobro zaspokaja przede wszystkim potrzebę niematerialną, to jest korzyścią osobistą. Użycie przez projektodawcę w art. 53a ust. 2 znamienia kwalifikującego „w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej” jest o tyle nietrafne, czy wręcz niepotrzebne, że celem działania sprawcy tego przestępstwa prawie zawsze jest chęć osiągnięcia jednej z nich albo obu jednocześnie. A skoro inny motyw jest mało prawdopodobny, to wystarczy, aby znamieniem typu kwalifikowanego była tylko znaczna ilość środków zastępczych lub nowych środków psychoaktywnych.

Projektowany art. 55a jest przepisem sankcjonującym złamanie zasad obrotu międzynarodowego i wewnątrzspółnotowego środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. W art. 55a ust. 1 określono jest typ podstawowy, w art. 55a ust. 2 – typ uprzywilejowany, a w art. 55a ust. 3 – typ kwalifikowany (zbrodnia w rozumieniu art. 7 § 2 k.k.). Z mocy art. 3 ust. 1 Konwencji Narodów Zjednoczonych z 20 grudnia 1988 r. o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi (Dz.U. z 1995 r. Nr 15, poz. 69) kraj nasz został zobowiązany do kryminalizacji określonych w nim zachowań, zatem przestępstwo z art. 55a jest też przestępstwem o charakterze międzynarodowym. Na podstawie art. 113 k.k. przestępstwo będzie zatem przestępstwem ściganym na podstawie umowy międzynarodowej. Czyn z art. 55a projektu należy do kategorii przestępstw powszechnych i formalnych. Chroni on zdrowie i życie publiczne, a także zabezpiecza nasz kraj przed nielegalnym wprowadzaniem na jego terytorium omawianych produktów oraz uniemożliwia ich przekazywanie z terytorium i przez terytorium Polski do innych państw. Zachowanie sprawcy przestępstwa (strona przedmiotowa) będzie polegało na dokonywaniu: 1) przywozu, 2) wywozu, 3) przewozu, 4) wewnątrzspółnotowego nabycia, 5) wewnątrzspółnotowej dostawy – środków zastępczych lub nowych środków psychoaktywnych. Dla jego bytu wystarczy, że sprawca zachowa się chociażby w jeden z pięciu wymienionych sposobów. Według definicji legalnej określenie „przywóz” (art. 4 pkt 21 ustawy) oznacza każde wprowadzenie na obszar celny Unii Europejskiej określonych środków. Znamię czasownikowe „wywóz” należy rozumieć jako każde wyprowadzenie poza obszar Wspólnoty Europejskiej tych środków (art. 4 pkt 36 ustawy). Termin „przewóz” to w istocie każde przemieszczenie określonych środków między dwoma państwami przez terytorium Polski, które zaczyna się i

kończy poza tym terytorium (art. 4 ust. 20a ustawy). Przewóz to po prostu tranzyt wymienionych produktów przez nasz kraj. Mówiąc o **wewnątrzspółnotowej dostawie**, mamy na myśli przemieszczenie wskazanych środków z terytorium Polski na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej (art. 4 pkt 32 ustawy). Określenie „**wewnątrzspółnotowe nabycie**” oznacza przemieszczenie omawianych środków z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej na terytorium Polski (art. 4 pkt 33 ustawy). Wprawdzie w art. 55a projektu nie zostało użyte określenie „terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”, to jednak ma ono istotne znaczenie przy wykładni tego przepisu, a zatem warto poznać jego znaczenie. Otóż „terytorium państwowe” należy rozumieć jako część powierzchni Ziemi należąca do określonego państwa i ograniczoną granicą państwową. Obejmuje ono zarówno ląd (z wodami wewnętrznymi), jak i przybrzeżne wody terytorialne wraz z przestrzenią położoną pod powierzchnią i nad powierzchnią łądu i wody. W skład terytorium państwa mogą wchodzić także wyspy i tzw. enklawy lądowe. Nie stanowi natomiast terytorium państwowego teren ambasady, pokład statku morskiego czy samolotu, chociaż zdarzenia, które mają tam miejsce, z punktu widzenia prawa traktuje się tak, jakby zaszły na terytorium danego państwa (tzn. podlegają one jego jurysdykcji). Dlatego też np. wniesienie na znajdujący się w porcie statek wodny lub powietrzny środków, o których mowa, nie stanowi dokonania przestępstwa z art. 55a projektu, lecz jego usiłowanie, pod warunkiem że spełnione są przesłanki zawarte w art. 13 k.k. Przystępstwo z art. 55a projektu można w zasadzie popełnić wyłącznie umyślnie, zarówno z zamiarem bezpośrednim, jak i ewentualnym, z tym jednak zastrzeżeniem, że w razie popełnienia przestępstwa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 55 ust. 3 projektu), w grę wchodzi wyłącznie zamiar bezpośredni. W art. 55 ust. 2 projektu określono wypadek mniejszej wagi, tzn. typ

uprzywilejowany przestępstwa nielegalnego przywozu, wywozu, przewozu, wewnątrzwspólnotowego nabycia lub wewnątrzwspólnotowej dostawy określonych środków. W takim przypadku, wśród okoliczności popełnienia przestępstwa dominują elementy łagodzące, polegające na tym, że czyn nie przybiera zwyczajnej postaci, lecz zasługuje na znacznie łagodniejsze potraktowanie. Wśród kilku koncepcji dotyczących wypadku mniejszej wagi najczęściej stosowana jest koncepcja przedmiotowo-podmiotowa, uwzględniająca także elementy podmiotowe brane pod uwagę przy ocenie społecznej szkodliwości czynu. Zgodnie z art. 115 § 2 k.k. przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Należy też zaakcentować te elementy, które są charakterystyczne dla danego rodzaju przestępstw. Wypadek mniejszej wagi jest to bowiem uprzywilejowana postać czynu o znamionach przestępstwa typu podstawowego, charakteryzująca się przewagą łagodzących elementów przedmiotowo-podmiotowych. W wyroku z 24 kwietnia 2002 r., II KKN 193/00 (Prok. i Pr. 2003, nr 5, poz. 12), Sąd Najwyższy nie bez racji przyjął, że „o kwalifikacji prawnej czynu jako »wypadku mniejszej wagi« (uprzywilejowanego typu przestępstwa) nie decyduje ani dotychczasowa niekaralność oskarżonych, ani dobra opinia w miejscu zamieszkania, ani jakiegokolwiek inne okoliczności mające wpływ na wymiar kary, lecz wyłącznie rodzaj i natężenie przedmiotowych oraz podmiotowych znamion czynu”. Z kolei w postanowieniu SN z 25 września 2002 r., II KKN 79/00 (LexPolonica nr 384961), został wyrażony pogląd, który jest potwierdzeniem przyjęcia koncepcji przedmiotowo-podmiotowej przy kwalifikowaniu wypadku

mniejszej wagi. Mianowicie uznano, że przy rozstrzygnięciu, czy zachodzi tzw. wypadek mniejszej wagi, ilość posiadanego środka jest tylko jednym z elementów, który powinien być brany pod uwagę i niewielka ilość środka bynajmniej nie musi, niejako „automatycznie”, prowadzić do uprzywilejowanej subsumcji. O uznaniu konkretnego czynu zabronionego za wypadek mniejszej wagi decyduje całościowa ocena jego społecznej szkodliwości, jako zmniejszonej do stopnia uzasadniającego wymiar kary według skali zagrożenia ustawowego przewidzianego w przepisie wyodrębniającym wypadek mniejszej wagi, w kategorii przestępstw określonego typu. Na ocenie tej ważą przesłanki dotyczące zarówno przedmiotowej, jak i podmiotowej strony czynu. W art. 55a ust. 3 projektu stypizowano kwalifikowaną postać przestępstwa, będącego zbrodnią w rozumieniu prawa karnego. Znamieniem kwalifikującym w takim przypadku może być: 1) znaczna ilość przywożonych, wywożonych, przewożonych, pochodzących z wewnątrzspółnotowego nabycia lub wewnątrzspółnotowej dostawy środków zastępczych lub nowych środków psychoaktywnych, 2) działanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, 3) działanie w celu osiągnięcia korzyści osobistej. Zatem, aby doszło do przyjęcia typu kwalifikowanego przestępstwa, wystarczy zachowanie sprawcy chociażby w jeden z trzech wymienionych sposobów.

Zaprojektowany art. 56a penalizuje zachowanie polegające na: 1) wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, 2) uczestniczeniu w obrocie środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Przestępstwo zostanie popełnione wówczas, gdy sprawca zachowania się chociażby w jeden z dwóch wymienionych sposobów. Dla

lepszego zrozumienia różnicy między tymi zachowaniami, warto wskazać, że projektodawca statuuując dwie formy sprawcze przestępnego zachowania określonego w art. 56a ust 1 posłużył się alternatywą rozłączną, tzn. wprowadzanie do obrotu i uczestniczenie w obrocie przedzielił spójnikiem międzyzdaniowym »albo« wyrażającym przeciwieństwo. W konsekwencji w odniesieniu do jednej i tej samej partii środków sprawca nie może jednocześnie wprowadzać ich do obrotu i uczestniczyć w ich obrocie. Nabycie określonych środków, a następnie zbycie tej samej partii innym osobom nie prowadzi do odpowiedzialności za dwa przestępstwa. Sprawca odpowiada jedynie za uczestniczenie w obrocie wskazanymi środkami. Przyjęcie, że sprawca »wprowadzał do obrotu« i jednocześnie »brał udział w obrocie« środkami mogłoby być uzasadnione, gdyby inne środki sprawca »wprowadzał do obrotu«, a w odniesieniu do jeszcze innych »uczestniczył w obrocie«. Czyn z art. 56a projektu stanowi przestępstwo powszechne i materialne. W art. 56 ust. 1 określony został typ podstawowy przestępstwa, w art. 56 ust. 2 – typ uprzywilejowany, zaś w art. 56 ust. 3 – typ kwalifikowany ze względu na ilość środków zastępczych lub nowych środków psychoaktywnych.

Pojęcie „**wprowadzanie do obrotu**”, które jest zawarte w art. 4 pkt 34 ustawy, oznacza udostępnienie osobom trzecim, odpłatnie lub nieodpłatnie, środków zastępczych lub nowych środków psychoaktywnych. Jest to zatem aktywna forma nielegalnego obrotu nimi. Należy dodać, że osobą trzecią w tym wypadku nie jest ich konsument, tzn. osoba, której substancje te udostępniono w celu ich użycia. Źródłem posiadania tych produktów może być nie tylko ich wytworzenie lub uprawa (legalna lub nielegalna), ale także kradzież, znalezienie, przekazanie przez kogoś,

kto posiada je legalnie itp. Ważne jest, aby sprawca przewidywał możliwość, iż przekazywane środki lub substancje znajdują się w ten sposób w obrocie i co najmniej godził się na to.

Mówiąc o „uczestniczeniu w obrocie”, mamy na myśli odpłatne albo nieodpłatne przyjęcie środków zastępczych lub nowych środków psychoaktywnych, w celu późniejszego ich przekazania innej osobie, która nie jest ich konsumentem. Jeśli jednak ową „inną osobą” będzie konsument, wówczas mamy do czynienia nie z występkiem z art. 56a projektu, ale przestępstwem z art. 58a lub art. 59a (udzielenie środka innej osobie). Mówiąc inaczej – osoba będąca konsumentem środków nie popełnia przestępstwa uczestniczenia w obrocie, o którym mowa jest w art. 56a projektu, chyba że jednocześnie – oprócz konsumowania części środków – pozostałe wprowadza do obrotu.

W art. 58a ust. 1 projektu określono przestępstwo, którego strona przedmiotowa może polegać na: 1) udzielaniu innej osobie środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej, 2) ułatwianiu innej osobie ich użycia, 3) umożliwianiu innej osobie ich użycia, 4) nakłanianiu innej osoby do użycia takiego środka lub substancji. Dla bytu występkę wystarczy, że sprawca zachowa się chociażby w jeden z czterech wymienionych wyżej sposobów. Możliwa jest też sytuacja, że sprawca swoim zachowaniem zrealizuje wszystkie znamiona występkę z art. 58a ust. 1 projektu, tzn. najpierw może nakłaniać do użycia środka, potem udzielić którejkolwiek z nich, następnie umożliwić użycie, a wreszcie ułatwić użycie. Jest to przestępstwo typu podstawnego, zaś typ kwalifikowany zawarty jest w art. 58a ust. 2 projektu. Może być popełnione przez każdą osobę, która w chwili czynu

miała ukończone 17 lat (przestępstwo powszechne). Przedmiotem ochrony art. 58 ust. 1 i 2 ustawy jest zdrowie i życie społeczne (publiczne), a także życie i zdrowie finalnego odbiorcy czy konsumenta określonych środków.

Użyty w tym przepisie termin „**udziela**” należy rozumieć jako: dostarczyć, częstować, dawać, wręczać, udostępnić, użyczyć. Oczywiście na gruncie art. 58a projektu sprawca nie udziela środka zastępczego lub substancji psychoaktywnej w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Osoba, której udziela się wymienionych środków lub substancji, nie może być abstrakcyjna, tzn. odbiorca musi zostać skonkretyzowany. Ponadto udzielanie innej osobie określonych środków lub substancji następuje nieodpłatnie, gdyż czynność dokonana odpłatnie stanowi przestępstwo z art. 59a projektu. Udzielanie środka lub substancji z reguły polega na działaniu, jednak można sobie wyobrazić sytuację, kiedy ma ono postać zaniechania, np. gdy sprawca po użyciu części porcji narkotyku pozostawi resztę na widocznym miejscu, godząc się co najmniej na to, że inna konkretna osoba użyje pozostawioną porcję.

Znamię „**ułatwia**” oznacza uczynienie czegoś prostszym, łatwiejszym, umożliwienie osiągnięcia czegoś, uproszczenie, udogodnienie. W kontekście art. 58a projektu następuje to w momencie ukończenia czynności mających na celu łatwiejsze użycie środków lub substancji (np. poinstruowanie innej osoby, w jaki sposób należy ich używać, udostępnienie pomieszczenia). Ułatwienie to przede wszystkim dokonanie udogodnienia dla konsumenta używającego wymienionych środków lub substancji, podniesienie komfortu ich konsumpcji. Należy pamiętać, że ułatwienie nie jest warunkiem niezbędnym do użycia tych środków czy też substancji.

Pojęcie „**umożliwia**” dotyczące użycia środków lub substancji należy rozumieć jako stworzenie innej osobie warunków pozwalających na ich konsumpcję, np. przez przekazanie igły i strzykawki, pożyczanie pieniędzy na zakup, usunięcie przeszkód uniemożliwiających użycie.

Mówiąc o „**nakłanianiu**” do użycia środków lub substancji, mamy na myśli takie działania, których celem jest wywołanie u adresata tego nakłaniania woli ich użycia. Środkiem służącym do osiągnięcia tego celu może być namowa, prośba, polecenie, gest, ale także i groźba. Dla odpowiedzialności z art. 58a projektu bez znaczenia jest fakt, czy osoba nakłaniana miała świadomość czym jest proponowany środek lub substancja, a także czy użyje środka lub substancję. Nakłanianie jest dokonane z chwilą zakończenia tego nakłaniania (tzn. zakończenia czynności sprawczej). Zatem warunkiem odpowiedzialności jest nakłanianie konkretnej osoby lub grupy osób.

Przestępstwo z art. 58a projektu można popełnić w obu odmianach umyślności z tym jednak zastrzeżeniem, że nakłanianie do użycia środka lub substancji może nastąpić tylko w zamiarze bezpośrednim.

Przepis art. 59a ust. 1 i 3 projektu określa dwa występki, natomiast **art. 59 ust. 2 projektu** – zbrodnię. Czyny polegają na: 1) udzielaniu innej osobie środka lub substancji, 2) ułatwianiu użycia środka lub substancji, 3) nakłanianiu do użycia środka lub substancji. W każdym z tych przypadków celem działania sprawcy jest osiągnięcie korzyści majątkowej lub osobistej. Dla bytu przestępstwa wystarczy, że sprawca postąpi chociażby w jeden z trzech wymienionych sposobów. Przestępstwo z art. 59a projektu jest przestępstwem kwalifikowanym, powszechnym, kierunkowym

i formalnym. Przedmiotem jego ochrony jest zdrowie i życie społeczne (publiczne), a także życie i zdrowie finalnego odbiorcy czy konsumenta środków lub substancji. Wszystkie trzy odmiany przestępstwa z art. 59a projektu można popełnić tylko umyślnie, z zamiarem bezpośrednim o szczególnym zabarwieniu (*dolus coloratus*). Słusznie zatem Sąd Apelacyjny w Katowicach przyjął, że „wprowadzenie do obrotu i udzielenie środków lub substancji w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, zawsze jest działaniem umyślnym, czyli celowym i popełnionym ze swojego rodzaju premedytacją. Okoliczności te nie mogą więc wykluczać przyjęcia wypadku mniejszej wagi podobnie jak działanie z chęcią osiągnięcia korzyści majątkowej, co jest znamieniem ustawowym występku” (por. SA w Katowicach z 27 kwietnia 2006 r., II AKa 90/06, KZS 2006, nr 11, poz. 94). Przepis art. 59a projektu przewiduje trzy typy czynu zabronionego: podstawowy (ust. 1), kwalifikowany (ust. 2) oraz uprzywilejowany (ust. 3). Typ uprzywilejowany – wypadek mniejszej wagi zrelacjonowany jest do obu postaci przestępstwa udzielania środków narkotycznych, odnosi się zarówno do typu podstawowego, jak i typu kwalifikowanego. Przyjmując przeto wypadek mniejszej wagi określający podstawę łagodniejszego wymiaru kary, konieczne jest wskazanie, czy wypadek mniejszej wagi odnosi się do typu podstawowego, czy też typu kwalifikowanego (wyrok SA w Białymstoku z 23 maja 2006 r., II AKa 79/06, OSAB 2006, nr 4, poz. 32). Samo spełnienie formalnego warunku „małoletniości”, w ujęciu określonym dyspozycją art. 10 k.c., nie daje jeszcze możliwości przypisania wyżej wymienionego kwalifikowanego typu przestępstwa. Kryterium „małoletniości” w każdej sytuacji powinno bowiem wiązać się ze świadomością tej okoliczności po stronie sprawcy, który te czynności wykonawcze kieruje wprost na tę osobę, co do której wieku posiada bądź pełną wiedzę, bądź też w oparciu o towarzyszące okoliczności przewiduje taką możliwość i

godzi się na to (wyrok SA w Lublinie z 13 czerwca 2006 r., II AKa 144/06, Prok. i Pr. 2007, nr 3, poz. 22). Wypadek przestępstwa mniejszej wagi zachodzi, gdy znamiona przestępstwa, przede wszystkim przedmiotowe, cechują się niewysoką społeczną szkodliwością, na tyle niewielką, że do takiego sprawcy nie powinno się stosować zwykłych zasad odpowiedzialności za to przestępstwo. Oceny tej nie należy wiązać z osobowością sprawcy, ani z trybem jego poprzedniego życia, zachowaniem po popełnieniu przestępstwa czy z nagminnością takich czynów, nie są to bowiem znamiona przestępstwa. (wyrok SA w Krakowie z 21 grudnia 2006 r., II AKa 227/06, KZS 2007, nr 3, poz. 41). Przepis art. 59 ust. 2 projektu chroni dobro szczególne, jakim jest zdrowie małoletnich, a przez to dobro ogólniejsze (rodzajowe), jakim jest zdrowie społeczne. I jest to dobro wyjątkowej wagi, skoro czyn udzielenia środka lub substancji małoletniemu stanowi zbrodnię. Nie ulega także wątpliwości, że odmiennie w tej kwestii oceniać należałoby motywy i pobudki działania w sytuacji, gdy sprawca incydentalnie odsprzedaje bardzo małą dawkę środka lub substancji, a osiągnięta korzyść majątkowa ma dla niego charakter pojedynczy i okazjonalny, od sytuacji, w której sprawca sprzedaje niewielkie dawki środka lub substancji kilku małoletnim, w odniesieniu do części spośród nich czyni tak wielokrotnie, a jego działalność przestępcza zostaje przerwana interwencją organów ścigania. W tym ostatnim wypadku okoliczności strony podmiotowej działania sprawcy wyłączają uznanie czynu, zwłaszcza zaś czynu ciągłego, za wypadek mniejszej wagi (wyrok SA we Wrocławiu z 28 marca 2007 r., II AKa 69/07, LexPolonica nr 1911331). Podstawowym kryterium pozwalającym na identyfikację czynu za wypadek mniejszej wagi są występujące w czynie okoliczności zmniejszające zawartość bezprawia. Taka ocena jest możliwa przez analizę okoliczności charakteryzujących stronę przedmiotową i podmiotową czynu. Istotną cechą każdej korzyści jest zdolność do

zaspokojenia potrzeb. Rozróżnienie między korzyścią majątkową, a osobistą opiera się na kryterium charakteru zaspokojonej potrzeby. Jeżeli jakieś dobro zaspokaja przede wszystkim potrzebę niematerialną, to jest korzyścią osobistą (wyrok SA w Lublinie z 17 kwietnia 2007 r., II AKa 81/07, Lex nr 314605).

Przepis art. 62b projektu penalizuje nielegalne (czyli wbrew przepisom ustawy) posiadanie środków zastępczych lub substancji psychoaktywnych, przy czym w ust. 1 określono typ podstawowy tego przestępstwa, w ust. 2 – typ kwalifikowany, w ust. 3 zaś – typ uprzywilejowany. W każdej swojej postaci jest to występki powszechny, formalny (bezsuktkowy) i trwały. Przedmiotem ochrony projektowanego przepisu jest – co oczywiste – życie i zdrowie publiczne, jak również życie i zdrowie konkretnej osoby. Przestępstwo z art. 62b projektu można popełnić umyślnie, zarówno z zamiarem bezpośrednim, jak i ewentualnym.

Znamię czasownikowe „**posiadać**” należy rozumieć jako faktyczne, choćby krótkotrwałe władztwo nad rzeczą. Jego synonimem jest słowo „mieć”. Legalna definicja „posiadania” zawarta jest w art. 336 k.c., w którym stwierdza się, że „posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jako użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny)”. Na gruncie prawa karnego znamię to występuje np. w art. 171 § 1, art. 202 § 3 i 4a, art. 263 § 3 k.k. Można przyjąć, że każde władanie środkiem lub substancją jest posiadaniem w rozumieniu przepisu art. 62b projektu.

Przepis art. 62c projektu stanowi samodzielną (tzn. niewymagającą już powoływania którejkolwiek z przesłanek określonych w art. 17 § 1 k.p.k.) podstawę prawną umorzenia postępowania w sytuacji, gdy przedmiotem czynu są; 1) środki zastępcze lub substancje psychoaktywne w ilości nieznacznej, 2) przeznaczone są one na własny użytek sprawcy, 3) orzeczenie wobec sprawcy kary za ich posiadanie byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień społecznej szkodliwości. Dla podjęcia decyzji o umorzeniu konieczne jest łączne spełnienie wszystkich wymienionych wyżej przesłanek.

Problemy interpretacyjne pojawiają się przy okazji określenia „**ilość nieznaczna**”. Według słownika języka polskiego „nieznaczny” to „taki, który nie jest znaczący, mały, błahy, drugorzędny, nieważny, niewielki, nikły (*Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*, red. H. Zgólkowa, t. 24. Poznań 1999, s. 250). Jednak wyjaśnienie to nie oddaje w pełni omawianego określenia w kontekście posiadania określonych środków lub substancji, ponieważ nie uwzględnia ich jakości, zawartości w nich substancji czynnej itp. Na pewno jednak jest to ilość niewielka, odpowiadająca doraźnym potrzebom uzależnionego, to jest odczuwanemu współcześnie głodowi narkotycznemu, jedna, dwie porcje, lecz nie ilość od tego większa, choćby zgromadzono ją w przewidywaniu przyszłych potrzeb (por. wyrok SA w Krakowie z 4 października 2000 r., II AKa 161/00, KZS 2000, nr 10, poz. 39). Warto podkreślić, że w praktyce organów ścigania będzie chodziło o posiadane u zatrzymanego środki lub substancje przeznaczone na własny użytek. Jest jednak oczywiste, że każde domniemanie, także i to, może zostać w toku czynności procesowych obalone. Z ujawnionych i utrwalonych okoliczności powinno jednoznacznie wynikać, że nieznaczna ilość określonych środków lub substancji jest przeznaczona do skonsumowania przez ich posiadacza. W art. 62c projektu zawarto

wszystkie przesłanki umorzenia postępowania karnego, nawet jeszcze przed wszczęciem dochodzenia lub śledztwa. Decyzja ta pociąga za sobą również materialne i procesowe konsekwencje właściwe dla takiego sposobu zakończenia postępowania. Oznacza to, że sąd obligatoryjnie orzeka przepadek określonego środka lub substancji nawet wówczas, jeśli nie były własnością sprawcy (art. 70 ust. 2 ustawy). Przy ocenie, czy ujawniona ilość środka zastępczego lub substancji psychoaktywnej jest nieznaczną, należy brać pod uwagę nie tylko jego wagę, lecz także przesłanki wymienione w art. 115 § 2 k.k. Na pewno istotnym czynnikiem będzie dotychczasowa karalność sądowa sprawcy, opinia środowiskowa, miejsce ujawnienia narkotyków itp. Ujawnienie narkotyków np. w szkole czy na imprezie masowej powinno być istotną przeszkodą w umorzeniu. Niewątpliwie stopień społecznej szkodliwości takiego czynu musi być większy niż znikomy, gdyż w przeciwnym razie postępowanie należy umorzyć na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., a nie art. 62c projektu. Umorzenie postępowania na podstawie art. 62c projektu może nastąpić nie tylko przed wydaniem postanowienia o wszczęciu dochodzenia lub śledztwa, lecz także w trakcie już toczącego się postępowania przygotowawczego. Będzie to zależało przede wszystkim od oceny prokuratora wywiedzionej na podstawie dotychczas zebranych dowodów. Skutki decyzji o umorzeniu dla sprawcy będą identyczne.

Konsekwencją projektowanych zmian jest nadanie nowego brzmienia przepisom art. 57 i 60 ustawy, obejmującego założenia ujętych w projekcie nowych przepisów. Projektowane nowe przestępstwa w ramach nowych jednostek redakcyjnych stanowią odpowiedniki przepisów obowiązujących w zakresie penalizacji dostępu do środków odurzających i substancji psychotropowych.

Naturalną reakcją projektodawcy i konsekwencją projektowanych zmian jest uchylene rozdziału 6a.

Prezentowany projekt nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii wypełnia obecną lukę prawną dającą szerokie pole bezkarnego działania twórcom szkodliwych dla życia i zdrowia ludzkiego środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych przez rozsądną i wywarzoną penalizację tego rodzaju zachowań. Słusznie projektodawca rozszerzył przepisy karne o tak zwane dopalacze bez tworzenia załącznika określającego ich nazwy i skład. W ten sposób każdy nowy środek będzie objęty penalizacją bez potrzeby każdorazowego nowelizowania ustawy. W przypadku wątpliwości w zakresie rodzaju środka i jego działania można wszak powołać biegłego toksykologa.

Nie ma najmniejszych wątpliwości, że zaprojektowane rozwiązania pozostają w zgodzie zasadami wynikającymi z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP, w myśl których odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia, przy czym zasada ta nie stoi na przeszkodzie ukaraniu za czyn, który w czasie jego popełnienia stanowił przestępstwo w myśl regulacji rozdziału XIII części ogólnej kodeksu karnego dot. odpowiedzialności na gruncie prawa międzynarodowego.

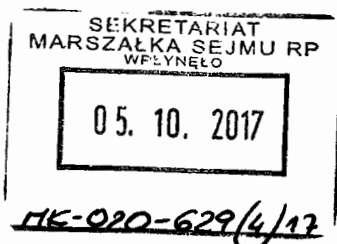
Adw. dr Andrzej Ważny

MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW

Warszawa, 4... października 2017 r.

DDR-I.5116.13.2017.BHK

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do wcześniejszej korespondencji oraz związku z przestaniem 28 września 2017 r. drogą elektroniczną wypełnionym formularzem notyfikacyjnym informuję uprzejmie, że projekt *ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii* (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Małgorzata Niemczyk), został notyfikowany Komisji Europejskiej 28 września 2017 r. pod numerem **2017/460/PL**.

Wyznaczony przez Komisję Europejską zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 2015/1535/UE¹ **obowiązkowy okres wstrzymania procedury legislacyjnej** – tzw. *standstill* – **upływa 29 grudnia 2017 r. o godz. 24:00** (wydruk wiadomości 003 z KE o wyznaczeniu terminu w załączeniu; wersja elektroniczna została przekazana na adres e-mail wskazany w formularzu notyfikacyjnym).

Informuję uprzejmie, że jeżeli po dokonaniu notyfikacji do projektu zostaną wprowadzone istotne zmiany, a w szczególności, jeżeli zostaną dodane lub zastrzone specyfikacje techniczne lub inne wymagania, albo też przyspieszony zostanie termin ich wprowadzenia, projekt taki podlega ponownie notyfikacji (art. 5 ust. 1 akapit 3 dyrektywy; § 12 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE² osoby fizyczne mogą się powołać przed sądem krajowym na art. 5 i 6 dyrektywy, a sąd powinien odmówić stosowania krajowych przepisów technicznych, które nie zostały notyfikowane zgodnie z dyrektywą lub które zostały notyfikowane, lecz przyjęto je w trakcie okresu wstrzymania procedury legislacyjnej ustanowionej dyrektywą, a nie po jego wygaśnięciu.

MINISTER

Z poważaniem z up.

Maria G. Haladyj
PODSEKRETARZ STANU

Załączniki:

1. Wydruk wiadomości z KE – wyznaczenie daty *standstill*
2. Wydruk wiadomości z wnioskiem o notyfikowanie

¹ Dyrektywa 2015/1535/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (ujednoczenie) zastąpiła dyrektywę 98/34/WE (opublikowana w Dz. Urz.UE L 241 z dnia 19.09.2015).

² Wyrok z dnia 30 kwietnia 1996r. „Interpretacja art. 30 Traktatu WE oraz dyrektywy 83/189/EWG ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych – Przepisy krajowe dotyczące obrotu systemami i sieciami alarmowymi – Uprzednia zgoda administracyjna”, wydany w sprawie C-194/94 „CIA Security”, Zb.Orz. 1996 str. I-2201, oraz wyrok z dnia 26 września 2000r. „Interpretacja dyrektywy Rady 83/189/EWG ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych – Zobowiązania do notyfikacji i odroczenie przyjęcia – Stosowalność w postępowaniu cywilnym”, wydany w sprawie C-443/98 „Unilever”, Zb.Orz. 2000 str. I-7535”.